

HymenoBiblio 2018

Jan Smit & Erik van der Spek

Een globaal overzicht van literatuur over hymenoptera, verschenen in het afgelopen jaar. De lijst bevat literatuur uit het buitenland en uit Nederland. Wanneer er een determinatietabel in de publicatie opgenomen is, staat er achter: ##. Met dank aan Theo Peeters voor het aanvullen van de lijst.

- Allen, G., 2018. *Nomada fusca* Schwarz, 1986 found in the UK? - BWARS Newsletter autumn 2018: 31.
- Anonymus (IVN Westerveld), 2018. Zet de berm in bloei voor de bij. - KNNV Uitgeverij, Zeist, 112 p.
- Anonymus, 2018. Erdnistende Wildbienen. - WildBee, 56 p.
- Anonymus, 2018. Hornissen, Wespen, Bienen Beratungen Um- und Ansiedlungen Fachvorträge - Imkerei Hablützel 2 p.
- Anonymus, 2018. Nationale bijenstrategie, Bed and breakfast for bees. - Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 83 p.
- Anonymus, 2018. Vereenvoudigde tabel voor bijengenera in de SA POLL-regio. - Sapoll, 6 p. ##
- Anonymus, 2018. Wildbiene des Jahres 2019. Die Senf-Blauschillersandbiene.
- Arce, A.N., A.R. Rodrigues, J. Yu, T.J. Colgan, Y. Wurm & R.J. Gill, 2018. Foraging bumblebees acquire a preference for neonicotinoid-treated food with prolonged exposure. - Proceedings Royal Society B 285: 7 p.
- Arens, P., 2018. Bijen in koeienkeutels. - HymenoVaria 17: 49.
- Ashby, M., 2018. Enhancing the benefits to biodiversity and ecosystem services within arable field margins. - Lancaster University, Thesis: 204 p.
- Azevedo, C.O., I.D.C.C. Alencar, M.S. Ramos, D.N. Barbosa, W.D. Colombo, J.M. Vargas R. & J. Lim, 2018. Global guide of the flat wasps (Hymenoptera, Bethyridae). - Zootaxa 4489 (1): 1-294. ##
- Baldock, D. & T. Wood, 2018. Farnham heath revisited, 2017. - BWARS newsletter, spring 2018: 8-13.
- Baldock, D., T.J. Wood, I. Cross & J. Smit, 2018. The bees of Portugal (Hymenoptera: Apoidea: Anthophila) - Entomofauna Supplement 22, 164 p.
- Balfour, N.J., J. Ollerton, M.C. Castellanos & F.L.W. Ratnieks, 2018. British phenological records indicate high diversity and extinction rates among late-summer-flying pollinators. - Biological Conservation 222: 278-283.
- Becker, R., 2018. Interplay between *Coelioxys inermis* (Kirby, 1802) and *Megachile centuncularis* (Linnaeus, 1758) in a nest hole. - BWARS newsletter, spring 2018: 16-18.
- Boer, P., J. Noordijk & A.J. van Loon, 2018. Ecologische atlas van Nederlandse mieren (Hymenoptera: Formicidae). - EIS kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, 125 p.
- Boer, P. & J. Noordijk, 2018. Infecties met platwrat *Aegeritella tuberculata* op schubmieren (Formicidae:

- Formicinae). - Nederlandse Faunistische Mededelingen 51: 7-12.
- Boer, P., J. Noordijk, T. Heijerman, K. Verhoogt & R. van Vugt, 2018. De tweekleurige hartknooppier, *Cardiocondyla obscurior*, in de Hortus botanicus Leiden (Hymenoptera: Formicidae). - Entomologische Berichten 78 (1): 10-15.
- Bogusch, P. & J. Hadrava, 2018. European bees of the genera *Epeolus* Latreille, 1802 and *Triepeolus* Robertson, 1901 (Hymenoptera: Apidae: Nomadinae: Epeolini): taxonomy, identification key, distribution, and ecology. - Zootaxa 4437(1): 1-60. ##
- Bogusch, P. & J. Horak, 2018. Saproxylic bees and wasps: 217-235. In: M. D. Ulyshen (ed.), Saproxylic Insects. - Zoological Monographs 1, https://doi.org/10.1007/978-3-319-75937-1_7
- Bogusch, P., J. Havelka, A. Astapenkova & P. Heneberg, 2018. New type of progressive provisioning as a characteristic parental behaviour of the crabronid wasp *Pemphredon fabricii* (Hymenoptera Crabronidae). - Ethology, Ecology & Evolution 30 (2): 114-127.
- Breugel, P. van, 2018. Broedcellen van *Isodontia mexicana*. - HymenoVaria 17: 59-60.
- Breugel, P. van, 2018. De Mexicaanse zwartsteel in mijn tuin. - Natura 115(3): 10-11.
- Breugel, P. van, 2018. Midden-Amerikaanse wesp bij bijenhôtels. - Kijk op exoten 25: 4-5.
- Breugel, P. van, K. Goudsmit, M. de Haas, L. v.d. Jagt, B. Jeucken, W. Klein, R. Kleukers, M. Kos, P. Kuijken, R. van de Roer, E. van der Spek, J. Smit, J.T. Smit, A. van Stipdonk, 2018. Leuke waarnemingen 2017. - HymenoVaria 16: 9-12.
- Broad, G.R., M.R. Shaw & M.G. Fitton, 2018. Ichneumonid wasps (Hymenoptera: Ichneumonidae): their classification and biology. - Handbooks for the Identification of British Insects 7 (12): 1-417. [zie boekbespreking] ##
- Broekhoven, S. van, 2018. Aziatische hoornaardarren lopen in de val. - Bijenhouden 2018(1): 37.
- Burger, R. & G. Reder, 2018. Erst Nachweise von *Nomada nobilis* Herrich-Schäffer, 1839 in Rheinland-Pfalz und Angaben zur Bestandssituation der Wirtsart *Encera interrupta* Baer, 1850 in der Rheinebene (Hymenoptera, Anthophila). - Ampulex 10: 50-53.
- Calle, L. & E. Jacobusse, 2018. De bijenfauna van Zeeland. Een overzicht van de prioritaire bijen in Zeeland. - St. Landschapsbeheer Zeeland, rapport 2018-12-4, 37p.
- Carrié, R., J. Ekroos & H.G. Smith, 2018. Organic farming supports spatiotemporal stability in species richness of bumblebees and butterflies. - Biological Conservation 227: 48-55.
- Cini, A., F. Capa, I. Pepicciello, L. Bortolott & R. Ciervo, 2018. Competition between the native and the introduced hornets *Vespa crabro* and *Vespa velutina*: a comparison of potentially relevant life history traits. - Ecological Entomology, 43(3): 351-362.
- Collins, G.A. (ed.) & H.E. Roy (ed.), 2018. Provisional atlas of the aculeate Hymenoptera of Britain and Ireland. Part 10. - Biological Records Centre, 131p.
- Cölln, K., J. Cungs & A. Jakubzik, 2018. Gedanken zur regionalen Entwicklung der Fauna des Wespen und Bienen anlässlich des Erstnachweises der Grabwespe *Isodontia mexicana* für Luxemburg (Hymenoptera Aculeata). - Dendrocopos 45: 91-97.
- Dawson, R., 2018. *Anthophora furcata* nest building at Dovestone Reservoir. - BWARS Newsletter autumn 2018: 23-24.
- Dekker, T., 2018. Zo weet je wat je ziet. Determinatie van kleine insectenhopen in de grond. - Natura 115 (1): 10-12.
- Dorchin, A. & C.J. Praz, 2018. Taxonomic revision of the Western Palaearctic bees the subgenus *Pseudomegachile* (Hymenoptera, Apiformes, Megachilidae, *Megachile*). - Zootaxa 4524 (3): 251-307. ##
- Dorchin, A., M.M. Lopez-Urbe, C.J. Praz, T. Griswold & B.N. Danforth, 2018. Phylogeny, new generic-level classification, and historical biogeography of the *Eucera* complex (Hymenoptera: Apidae). - Molecular Phylogenetics and Evolution 119: 81-92.
- Early, J., 2018. *Euodynerus quadrifasciatus* (Fabricius, 1793) - a wasp with a tale to tell, Part 1. - BWARS newsletter, spring 2018: 24-34.
- Early, J., 2018. *Euodynerus quadrifasciatus* (Fabricius, 1793) - a wasp with a tale to tell, Part 2. - BWARS Newsletter autumn 2018: 13-20.
- Else, G., & M. Edwards, 2018. Handbook of the Bees of the British isles, Volume 1, Volume 2. - The Ray Society, 775 p. ##
- Else, G.R., 2018. *Melitta* sleeping clusters. - BWARS Newsletter autumn 2018: 7-10.
- Feijen, T.P.M., 2018. Welke planten moet je inzaaien als je wilde bijen wilt bevorderen? - www.wur.nl/Onderzoek-Resultaten, 3 p.
- Feijen, T.P.M., J.A. Schepers, T.M. Boom, N. Janssen, I. Raemakers & D. Kleijn, 2018. Insect pollination is at least as important for marketable crop yield as plant quality in a seed crop. - Ecology Letters 21: 1704-1713.
- Forbes, A.A., R.K. Bagley, M.A. Beer, A.C. Hippee & H.A. Widmayer, 2018. Quantifying the unquantifiable: why Hymenoptera, not Coleoptera, is the most speciose animal order. - BMC Ecology 18: 21. <https://doi.org/10.1186/s12898-018-0176-x>
- Frommer, U., 2018. Blütenbesuch, Phänologie und Habitat-Ansprüche bei *Bombus (Cullumanobombus) semenoviellus* Skorikov, 1910 (Hymenoptera: Apidae: Bombini) Erstnachweis Hessen, Ausbreitung Europa. - Mitt. internat. entomol. Ver. Frankfurt a. M. 41(3/4): 99-126.
- Gardiner, T. & K. Fargeaud, 2018. The effects of late cutting on bumblebees (*Bombus* spp.) in sea wall grassland. - Aspects of Applied Biology 139, 8p.
- Heneberg, P., P. Bogusch & M. Rezac, 2018. Tiny fragments of acidophilous steppic grassland serve as yet unknown habitats of endangered aeolian sand specialists among Aculeata (Hymenoptera). - Biodiversity and Conservation 28 (1): 183-195. <https://doi.org/10.1007/s10531-018-1646-3>.
- Henry, M. & G. Rodet, 2018. Controlling the impact of the managed honeybee on wild bees in protected areas. - Scientific Reports 8: 9308, 10p.
- Hislop, L., 2018. *Bombus soroeensis* (Fabricius, 1777) - observations on face and tail hair colour. - BWARS Newsletter autumn 2018: 24-26.
- Hofmann, M.M., A. Fleischmann & S.R. Renner, 2018. Changes in the bee fauna of a German botanical garden between 1997 and 2017, attributable to climate warming, not other parameters. - Oecologia doi.org/10.1007/s00442-018-4110-x, 6 p.

- Hudson, J., 2018. Some observations on the nesting behaviour of *Trypoxylon clavicerum* Lepeletier & Serville, 1828 (Hymenoptera, Crabronidae) . - BWARS newsletter, spring 2018: 18-20.
- Jakubzik, A., A. Lichter & K. Cölln, 2018. Die Bedeutung von Naturgärten für die lokale Bienenfauna im besiedelten Raum. - Dendrocopos 45: 73-90.
- Jong, A. de, H. Korthof, A. Piepers & M. Rosaria, 2018. Kosten en baten bijvriendelijk beheer. - Groene Cirkels 19 p
- Kalkman, V. & M. Reemer, 2018. Bijengidsje. - Nederland zoemt: 20 p.
- Kalkman, V., 2018. Nationale bijentelling. - HymenoVaria 16: 30.
- Kennedy, P.J., S.M. Ford, J. Poidatz, D. Thiéry & J. L. Osborne, 2018. Searching for nests of the invasive Asian hornet (*Vespa velutina*) using radio-telemetry. - Communications Biology (2018) 1: 88 DOI: 10.1038/s42003-018-0092-9.
- Kleijn, D., K. Biesmeijer, Y.L. Dupont, A. Nielsen, S.G. Potts & J. Settele, 2018. Bee conservation: inclusive solutions. - Science 356(0): 389-390.
- Knowles, A., 2018. Hermaphroditism in *Gymnomerus laevipes* (Shuckard, 1837). - BWARS Newsletter autumn 2018: 21.
- Koetsier, B., 2018. De Bijbel, Darwin, Groothuis en Edward O. Wilson, Mierenwijsheid. - Natura 115 (3): 20-21.
- Koetsier, B., 2018. Interview: Mieren op de kaart. - Natura 115 (2): 26.
- Kopit, A.M. & T.L. Pitts-Singer, 2018. Routes of pesticide exposure in solitary, cavity-nesting bees. - Environmental Entomology 47 (3): 499-510.
- Kos, M., 2018. Hommels kijken in Polen - een tijdreis naar het Nederland van Thijsse. - HymenoVaria 17: 61-64.
- Kratochwil, A., J. Smit & A. Aguiar, 2018. Updated checklist of the wild bees of the Madeira Archipelago and the Selvagens Islands (Hymenoptera: Apoidea: Anthophila) . - Linzer biologische Beiträge 50(2): 1213-1228.
- Kuhlmann, M. & J. Smit, 2018. Description of a new bee species from Spain, *Colletes jansmiti* Kuhlmann nov.sp., with a key to the females of the *C. albomaculatus*-group (Hymenoptera: Colletidae) . - Linzer biologische Beiträge 50(2): 1249-1254. ##
- Megens, P., 2018. Remigratie? - HymenoVaria 17: 53-54.
- Mol, A.W.M., 2018. De larve van de bladwesp *Monostegia nigra* (Hymenoptera: Tenthredinidae). - Entomologische Berichten 78 (2): 76-77.
- Nidup, T., W. Klein, P. Girish Kumar & P. Dorji, 2018. Additional reports of solitary potter wasps (Hymenoptera: Vespidae: Eumeninae) in Bhutan. - Journal of Threatened Taxa 10(5): 11686-11696.
- Nieuwenhuijsen, H., 2018. Boekbespreking: Basisrapport voor de Rode Lijst Bijen. - HymenoVaria 17: 82-83.
- Nieuwenhuijsen, H., 2018. Boekbespreking: Identification key to the European species of the bee genus *Nomada*. - HymenoVaria 16: 20-21.
- Nieuwenhuijsen, H., 2018. Kweekresultaten uit sigaargallen. - HymenoVaria 17: 65.
- Nieuwenhuijsen, H., 2018. Veldobservaties aan spinnendoders (3) . - HymenoVaria 17: 45-46.
- Nieuwenhuijsen, H., 2018. Veldwaarnemingen aan bijen. - HymenoVaria 17: 44-45.
- Noordijk, J., 2018. Mierenwerkgroep bestaat 30 jaar! - Entomologische Berichten 78 (6): 236.
- Ozinga, W.A., J.A. Scheper, G.A. de Groot, M. Reemer, I. Raemakers, C. van Dooremalen, K. Biesmeijer & D. Klein, 2016. Wilde bijen en zweefvliegen per landschapstype. - Wageningen Environmental Research Rapport 2920, 56 pp.
- Pauli, T., R.F. Castillo-Cajas, P. Rosa, S.Kukowka, A. Berg, E. van den Berghe, F. Fornoff, S. Hopfenmüller, M. Niehuis, R.S. Peters, M. Staab, F. Strumia, S. Tischendorf, T. Schmitt & O. Niehuis, 2018. Phylogenetic analysis of cuckoo wasps (Hymenoptera: Chrysididae) reveals a partially artificial classification at the genus level and a species-rich clade of bee parasitoids. - Systematic Entomology, doi: 10.1111/syen.12323
- Peeters, T., 2018. Boekbespreking: Stachel und Staat. - HymenoVaria 17: 85-87.
- Peeters, T.M.J., 2018. Een bijdrage over de familie Platygasteridae in Nederland. - HymenoVaria 17: 66-74.
- Peeters, T., 2018. Verkenningen in de Leijkant en het Groene Bosch: 43-54. In: T. Peeters, A. van Eck & T. Cramer (red.), Natuurstudie in De Kaaistoep en aangrenzende terreinen in Tilburg. Verslag 2017, 23e onderzoeksjaar. - TWM Gronden BV, Natuurmuseum Brabant & KNNV-afdeling Tilburg, 178 pp. <https://www.knnv.nl/afdeling-tilburg/kaaistoep>
- Peeters, T. & G. Stooker, 2018. Bijenlandschap Bels Lijntje. Visie op inrichting en beheer. - Uitgave van Coöperatie Bels Lijntje, Stichting Brabants Landschap, Stichting BioSFeer & KNNV-afdeling Tilburg, 40 pp., 2 bijlagen. <https://www.knnv.nl/afdeling-tilburg/rapportenverslagen>.
- Piekarski, P.K., J.M. Carpenter, A.R. Lemmon, E. Moriarty Lemmon & B.J. Sharanowski, 2018. Phylogenetic evidence overturns current conceptions of social evolution in wasps (Vespidae). - Molecular Biology and Evolution 35 (9): 2097-2109. <https://doi.org/10.1093/molbev/msy124>.
- Plidatz, J., C. Bressac, O. Bonnard, D. Thiéry, 2018, Comparison of reproductive traits of foundresses in a native and an invasive hornet in Europe. - Journal Insect Physiology, 109: 93-99.
- Poidatz, J., K. Monceau, O. Bonnard & D. Thiéry, 2018. Activity rhythm and action range of workers of the invasive hornet predator of honeybees *Vespa velutina*, measured by radio frequency identification tag. - Ecology and Evolution. 2018(8): 7588-7598.
- Polce C, J. Maes, X. Rotllan-Puig, D. Michez, L. Castro, B. Cederberg, L. Dvorak, Ú. Fitzpatrick, F. Francis, J. Neumayer, A. Manino, J. Paukkunen, T. Pawlikowski T, S. Roberts S, J. Straka J, & P. Rasmont, 2018. Distribution of bumblebees across Europe. - One Ecosystem 3: e28143. <https://doi.org/10.3897/oneeco.3.e28143>
- Raemakers, I., T. Faasen, M. Reemer & J.T. Smit, 2018. Trends van wilde bijen in Noord-Brabant. Rapportage 2017. - EIS rapportnummer 2018-01, 41 p.
- Reder, G., 2018. Erneut Nachweise von frei nistenden Haus-Feldwespen - *Polistes dominula* (Christ, 1791) - in Deutschland (Hymenoptera: Vespidae: Polistinae) . - Fauna Flora Rheinland-Pfalz 13: Heft 4: 1369-1376
- Reemer, M., 2018. Basisrapport voor de Rode Lijst Bijen. - EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden, EIS2018-06, 171 p.
- Reemer, M., 2018. Rafelige of gladde gaten? Een onderzoekje naar bijenhotels. - HymenoVaria 17: 50-53.

- Reemer, M., V. Kalkman & J.T. Smit, 2018. Bijenzaken bij EIS Kenniscentrum Insecten. - HymenoVaria 16: 34-36.
- Requier, F., Q. Rome, G. Chiron, D. Decante, S. Marion, M. Menard, F. Muller, C. Villemant & M. Henry, 2018. Predation of the invasive Asian hornet affects foraging activity and survival probability of honey bees in Western Europe. - Journal of Pest Science doi.org/10.1007/s10340-018-1063-0, 12 p.
- Sann, M., O. Niehuis, R.S. Peters, C. Mayer, A. Kozlov, L. Podsiadlowski, S. Ban, K. Meuseman, B. Misof, C. Bleidorn & M. Ohl, 2018. Phylogenomic analysis of Apoidea sheds new light on the sister group of bees. - BMC Evolutionary Biology 18:71, 15 p.
- Sauvard, D., V. Imbault & E. Darroutet, 2018. Flight capacities of yellow-legged hornet (*Vespa velutina nigrithorax*, Hymenoptera: Vespidae) workers from an invasive population in Europe. - PLoS ONE 13(6): e0198597.
- Schenk, M., J. Krauss, A. Holzschuh, 2018, Desynchronizations in bee-plant interactions cause severe fitness losses in solitary bees. - Journal Animal Ecology, 87(1):139-149.
- Scherber, C., T. Beduschi & T. Tschardt, 2018. Novel approaches to sampling pollinators in whole landscapes: a lesson for landscape-wide biodiversity monitoring. - Landscape Ecol., https://doi.org/10.1007/s10980-018-0757-2.
- Schindler, M., M.M. Hofmann, D. Wittmann & S.S. Renner, 2018. Courtship behaviour in the genus *Nomada* - antennal grabbing and possible transfer of male secretions. - Journal of Hymenoptera Research 65: 47-59.
- Schmid-Egger, C., 2018. A review of the genus *Homonotus* Dahlbom, 1843 in the West Palaearctic region with description of a new species (Hymenoptera, Pompilidae). - Linzer biol. Beitr. 50 (1): 809-824. ##
- Schmid-Egger, C. & A. Al-Jahdhami, 2018. New species of *Ferreola* Lepeletier, 1845 and *Eoferrela* Arnold, 1935 with key to *Ferreola* species from the palaearctic region (Hymenoptera, Pompilidae). - Linzer biol. Beitr. 50 (1): 389-412. ##
- Schmid-Egger, C., J. Straka, T. Ljubomirov, G.A. Blagoev, J. Morinière & S. Schmidt, 2018. DNA barcodes identify 99 per cent of apoid wasp species (Hymenoptera: Ampulicidae, Crabronidae, Sphecidae) from the Western Palearctic. - Molecular Ecology Resources, 1-9.
- Scholten, R., 2018. De Aziatische hoornaar versus de honinbij, 2018. - Natura 115(1): 14-15.
- Schouten, C.J., 2018. Rode lijst bijen, 2018. - Staatscourant 24897: 1-6.
- Schwarz, M. & J. Smit, 2018. Neue paläarktische Wespenbienen der Gattung *Nomada* Scopoli, 1770 (Hymenoptera, Apidae). - Entomofauna 39(2), Heft 21: 881-908.
- Schwarz, M., J. Smit & E. Ockermüller, 2018. Drei neue Wespenbienen der *Nomada trispinosa*-Gruppe (Hymenoptera, Apidae), mit Bestimmungsschlüssel für die westpaläarktischen Arten dieser Gruppe. - Entomofauna 39(2), Heft 5: 557-569. ##
- Schwarz, M., J. Smit & F. Gusenleitner, 2018. Zur Kenntnis paläarktischer Bienen der Gattung *Nomada* Scopoli, 1770 (Hymenoptera, Apidae). - Linzer biologische Beiträge 50(2): 1403-1445.
- Sgolastra, F. S. Hinarejos, T.L. Pitts-Singer, N.K. Boyle, T. Joseph, J. Lückman, N.E. Raine, R. Singh, N.M. Williams & J. Bosch, 2018. Pesticide Exposure Assessment Paradigm for Solitary Bees. - Environmental Entomology 20(10): 1-14.
- Slikboer, L. & T. Zeegers, 2018. Kraagbloedbij na bijna twee decennia terug gevonden. - HymenoVaria 16: 13-15.
- Slikboer, L., 2018. Zombiebijen in de museumcollectie. - Straatgras 30(1): 3-6.
- Slikboer, L., 2018. Wilde bijen in het stedelijk groen van Gorinchem. - EIS Kenniscentrum Insecten, EIS2018-22, 24 p.
- Smit, J. & E. van der Spek, 2018. HymenoBiblio 2017. - HymenoVaria 17: 77-81.
- Smit, J., 2018. Bijen van slag? - HymenoVaria 17: 64.
- Smit, J., 2018. Boekbespreking: Die Wildbienen Deutschlands. - HymenoVaria 17: 84-85.
- Smit, J., 2018. Boekbespreking: Zet de berm in bloei voor de bij! - HymenoVaria 17: 87-88.
- Smit, J., 2018. De breedbandgroefbij *Halictus scabiosae* in opmars. - HymenoVaria 17: 47.
- Smit, J., 2018. Favoriet dier Hoornaar. - Nieuwe Veluwe 2/18:9.
- Smit, J., 2018. Goed en slecht nieuw over *Nomada baccata*. - HymenoVaria 17: 44.
- Smit, J., 2018. Hoornaarmannen. - HymenoVaria 17: 48.
- Smit, J., 2018. Identification key to the European species of the bee genus *Nomada* Scopoli, 1770 (Hymenoptera: Apidae), including 23 new species. - Entomofauna Monographie 3: 253 p. ##
- Smit, J., J. Noordijk & T. Zeegers, 2018. De opmars van de Aziatische hoornaar (*Vespa velutina*) naar Nederland. - Entomologische Berichten Amsterdam 78(1): 2-6.
- Smit, J., M. Jacobs & T. Peeters, 2018. De Nederlandse en Belgische goudwespen van het genus *Chrysis*. - HymenoVaria 16: 15-19.
- Smit, J., W. Klein, T. Peeters & E. van der Spek, 2018. Nederlandse namen voor bijen- en graafwespenfamilies. - HymenoVaria 17: 75-76.
- Smit, J.T., V.J. Kalkman & J. de Rond, 2018. Basisgids hommels. - EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden, 55 p.
- Spek, E. v.d., J. Smit, P. Kuijken, A. v. Diemen, A. de Wilde, H. Nieuwenhuijsen, W. Klein, B. Jeucken, R. de Jonghe, J. Nuyts, A. van Stipdonk, J. Ligthart & W. Heitmans, 2018. Verslag excursie Chaamse Bossen (5-8-2017). - HymenoVaria 16: 5-6.
- Spek, E. van der, 2018. Bespreking Betaversie Bumblekey, interactieve sleutels voor hommels van Italië en Corsica. - HymenoVaria 16: 23-24.
- Spek, E. van der, 2018. Inventarisatie en monitoring van bijen, hoe doe je dat? - HymenoVaria 17: 54-58.
- Spek, E. van der, 2018. Jaarverslag sectie 2017. - HymenoVaria 16: 31.
- Spek, E. van der, 2018. Nationale Bijenstrategie. - HymenoVaria 16: 31-34.
- Stipdonk, A. van, 2018. Verslag studiedag *Chrysis ignita*-groep. - HymenoVaria 16: 7-8.
- Sumner, S., G. Law & A. Cini, 2018. Why we love bees and hate wasps. - Ecological Entomology, doi: 10.1111/een.12676.
- Teepe, A., 2018. Bespreking Plüschbrummer - Die Hummeln Deutschlands kompakte Bestimmungshilfe. - HymenoVaria 16: 21-23.

- Thorns, H.-J., 2018. Beobachtungen zur Larvalentwicklung von *Arachnospila minutula* (Dahlbom) (Hymenoptera: Pompilidae), ein koinobionter Ectoparasitoid an *Trochosa* sp. (Araneae: Lycosidae). - *Ampulex* 10: 30-34.
- Veenendaal, R., 2018. Reproduction of the cuckoo wasp *Chrysis terminata* in nests of *Ancistrocerus nigricornis* (Hymenoptera: Chrysididae, Eumenidae). - *Nederlandse Faunistische Mededelingen* 50: 31-34.
- Westrich, P., 2018. Die Wildbienen Deutschlands. - Eugen Ulmer Verlag, Stuttgart, 821 p.
- Wojcik, V.A., L.A. Morandin, L.D. Adams & K.E. Rourke, 2018. Floral Resource Competition Between Honey Bees and Wild Bees: Is There Clear Evidence and Can We Guide Management and Conservation? - *Environmental Entomology*, 47(4): 822-833.
- Zeegers, T., 2018. Hoornaars, horrorwespen of Grote Vriendelijke Reuzen? - *Vakblad Natuur Bos Landschap* 15, 146: 7-9.
- Zeegers, T., J. Smit & J. Noordijk, 2018. Opgelet voor de Aziatische hoornaar. - *Natuurhistorisch Maandblad* 107(2): 28-30.
- Zonneveld, C., 2018. Wanneer vier wespen vechten om een spin, loopt niemand er mee hin. - *Entomologische Berichten Amsterdam* 78(6): 229.